

ТИЖНЕВИК REVUE HEBDOMADAIRE **TRIDENT** UKRAINIENNE

Число 7 (607) Рік вид. XIV. 13 лютого 1938 р. | Ціна 2 фр. Prix 2 fr,

Париж, неділя, 13 лютого 1938 року

На дорозі розвитку своєї організації еміграція українська пройшла давно вже етапи перших, елементарних форм у вигляді громад, товариств та їх об'єднань, включно до вищих. Рівнобіжно з тим еміграція наша зміцнювалась і поширювала свою організованість у глибину, створенням установ і закладів, що робили її більше вартісною, сильнішою, відпорнішою, здібнішою до ліпшого виконання тих завдань, які на неї покладено нашим народом і нашою історією. Повставали і повстали таким чином на чужині не лише українські школи початкові, але й університет та політехніка, організації учених, музеї, бібліотеки та наукові інститути, що де-які з них уже виконали, а де-які й далі продовжують виконувати велику службу не лише для самої еміграції, а й для України взагалі, яку еміграція наша представляє тепер у чужих світах.

І саме для дальшого зміцнення української організованости на чужині, саме для надання еміграції нашій більшої ваги й ще більшої вартости, — бо розходиться про створення матеріальної бази, яка опору й початок може дати багатьом іншим нашим починанням, — кинуто останнім часом в українську еміграцію і думку про заснування свого банку.

Трудна це й велика справа — заснувати свій банк. Але можлива до зреалізування навіть у наших трудних умовах, коли еміграція наша собі здасть ясно справу з того, на як вищий щабель

стане вона з днем засновання своєї фінансової установи, як сильнішою стане і як поширяться її можливості на багатьох полях її національної праці.

Ініціативи засновання українського банку піднялась Господарча Рада у Франції. До складу її входить і представник наших молодших інженерських кол і генерал Української Армії, що може служити достатнім авторитетом для військової частини нашої еміграції, і бувший член Центральної Ради, відомий в самих широких колах українського громадянства. Здається, що нічого не стоїть на перешкоді, щоб усі з довір'ям поставились до закликів Господарчої Ради до еміграції. І ми можемо висловити нашу тверду надію в те, що не тільки передові елементи еміграції, а й уся її маса відгукнеться на ті заклики і вкладами своїми зпричиниться до створення власними руками ще однієї установи, яка буде покликаною до зміцнення наших шеревів, до поширення нашої праці.

Разом із тим ми можемо висловити й наше переконання в тому, що перед у створенні банку будуть вести наші центральні організації по різних країнах нашого перебування, що вони, поруч із задоволенням своїх місцевих потреб, присвятять час, засоби й енергію те-ж і справі матеріяльного зміцнення всієї української еміграції, як одного цілого тіла.

ДВАДЦЯТІ РОКОВИНИ *)

Двадцять літ тому, у серці України — у вічному стольному городі великих князів наших, у місті, що пам'ятає славу гетьманів — пролунало поновне рішуче слово Української Нації — IV-ий Універсал Центральної Ради. Те слово, що розпочало нову сторінку нашої історії, такої давньої і привабливої.

Пролунало це слово оновлення душі української, відродження життя, опертого на прадавні традиції, слово відродження приспаного під довголітнім чужинецьким ярмом почуття власної гідності, власної волі, власного розуму.

*) Доповідь, зачитана автором на святі Української Державности в Парижі 23 січня с. р.

І коли пригадати собі всі ті події, ту завзяту боротьбу, що точилася на нашій землі з різноплеменними ворогами, і що там, на рідних землях, точиться й досі, коли згадати чинність і роботу наших установ, організацій, груп і окремих індивідуумів вже на чужині, по-всіх усюдах, — то побачимо, як поступово глибшає зміст того слова, виголошеного двадцять літ тому в Києві, одчуємо, як опановує воно всім життям і діями українських істот, і одночасно помітимо, як одходять у безвість чуттєві моменти, і натомиць виступає на кон нашої діяльності новий фактор — розуміння одної для всіх мети, потреби з'єдинення зусиль в одному напрямі, реальне й фактичне об'єднання всіх здорових і творчих українських сил під тими прапорами, що в шелесті своєму ще схоронюють і сьогодні подих українського вітру з рідних ланів.

Помилки недавнього минулого в такому ретроспективному погляді на ці перейдені двадцять літ стають сьогодні лише наукою для майбутнього.

Одсувається набік, як непотреб, усе те лихе й болюче, що ми, сучасники тих подій, переживали; забуваються і гояться особисті рани, що завдано нам, і не забуваються, а навпаки гнівним огнем печуть ті рани, що їх задано цілому українському тілу.

Почуття помсти й відплати за Крути, за Базар, за Рю Расін — стає загальним і глибоким.

І на місце старого покоління, що одходить поволі в історію, того покоління, що винесло на плечах своїх переходовий до-революційний період, — стають міцні шереги нового покоління на всіх землях розшматованої України, і дихає це нове покоління жаждою до чину, до завершення проголошеного двадцять літ тому IV-го Універсалу Української Нації.

Сьогодні ці двадцяті роковини проголошення Державности нашої ми сміливо можемо собі ставити, як іспит зрілості загально-української творчої думки, як іспит нашого патріотизму, як іспит всеукраїнської національної совісти.

Іспит зрілості творчої думки. Так, за двадцять літ розвинулася і поглибилася ця думка. Вона пірнула в наше давнє й недавнє минуле, вона знайшла там припорошені часом і негодою цінності великої внутрішньої сили. В нас самих, в історії землі нашої, того багатого й плодючого чорнозему, у Карпатських горах, у волинських і буковинських лісах, у Запорізьких степах, по-над берегами Чорного моря, — наша думка знайшла все те, що потрібне для творення «власних сил», достатнє могутніх не тільки для затвердження й оборони життя нації, але й для розвитку імперських тенденцій, що були підставою величи колишньої Київської нашої держави. Ці внутрішні якості, заховані в землі нашій, розростаючися творять собою комплекс вибухового матеріялу такої сили, що їх, як запасів енергії, — вистачить на урухомлення державно-національного організму на многі літа. І думка ця українська стає загальною й спільною для всіх українців, ховаючи під своїм широким покровом усякі партикуляризми, відкидає

на бік окремі рецепти рятування «Неньки України», всякі примітивні уявлення про форму держави й її соціальний лад, всякі індивідуальні концепції, часто-густо доктринерського й абстрактного характеру, що тхнуть кабінетною атмосферою, далекою од реального життя.

Ми твердо сьогодні можемо сказати: українська думка, що несе в собі зміст Великої Української Ідеї, за двадцять років зробила надзвичайно могутній поступ, власне в напрямі спільноти й загальности, в напрямі визволення української душі. І слушно говорить Універсал Уряду УНР з нагоди двадцятиліття проголошення самостійности України, що «ворог панує вже тільки над нашою землею, над її багатствами, може знущатися з наших людей, але назавжди втратив панування над українськими душами» *).

Справедливо пише Валентин Садовський: «на просторах, заселених українською нацією, тепер твориться історія. Нація, яка колись, відігравала видатну й почесну ролю в Європі і яка потім ходом історичних подій була загнана в найдавніші й найтемніші закутки, тепер знову виступає на кон історії, щоб відзискати те місце, яке їй належиться. Час, коли українська нація постачала гарматне м'ясо для чужих армій, державних і культурних діячів для чужих народів і держав, вже минув». **).

І справді, сьогодні українська мова, не в розумінні тільки синтакси й етимології, але в розумінні способу мислення, образів, уявлень, понять, ця мова, що ще двадцять літ тому позначала на собі сліди чужого панування, сьогодні уніформується й стає для всіх земель, для всіх українців, для еліти і для мас, одною спільною мовою. Сьогодні вже існує одна для всіх українців — українська наука, одна література, одне мистецтво, одна творчість, і українські вчені, літератори, письменники, поети, маляри й різьбяри вкладають у спільну культурну скарбницю свої надбання, творять загальне для всіх багатство української культури.

Ось в чому є поступ і велич розвитку української думки.

Дійсно, чи-ж не яскравий доказ того поступу української думки дає оте спільне для всіх земель українських одчуття змісту соборництва українського. Сьогодні як-раз одзначаємо і дев'ятнадцяті роковини проголошення злуки земель українських в одне ціле. І коли глянемо на шлях розвитку цієї ідеї соборництва, ми побачимо, як сильно, як глибоко ця ідея сьогодні об'єднує всіх українців, як вона вже загубила свій пропагандно-спекулятивний характер та дрібничкове окреслення окремішности і як набула вона, як пишна квітка, органічного й живого оформлення та спільного її розуміння, як витиснула вона з нашого вжитку окре-

*) «Тризуб» ч. 4-5 (604-605) з 22. I. 38 р.

**) В. Садовський. «Двадцять літ». «Тризуб», ч. 4-5 (604-605) з 22. I. 38 р., стор. 38.

мі назви — наддніпрянців, галичан, волиняків, буковинців, а на-
томісць надала всім спільне й загальне ім'я — українці.

То є поступ української думки, що об'єднує в собі всіх в одне,
що надає окремим процесам життя на окремих землях загально-
національного характеру, процесам, що є частками загального
українського процесу відродження.

Колись Гете писав: «Століття створило великий момент, але
цей великий момент найшов мале покоління». Можливо, що двад-
цять літ тому назад ми й могли б для подій перед революцією таке
окреслення покласти, але сьогодні дійсність нам каже протів-
не: пройдений нами терновий шлях, розвиток внутрішньої сили
українськості, піднесення вартості Української Ідеї, могутній
зміст нашої ролі й завдань, — дає нам певність, що українське
завтра знайде не мале, а велике покоління, що довершить недовер-
шений чин славного 22 Січня !

Так само логічно змінився й характер українського патріо-
тизму. Двадцять літ розвитку Української Ідеї витворив спільний
для всіх українців стимул патріотичного чину. Так, ніби україн-
ська душа, як сталь, перейшла через гарт Бесемерової печі, і скри-
сталізувалася ідея любови й жертви для Рідного Краю, і стала ця
ідея зрозумілою і доступною не тільки для еліти, але й для широ-
ких мас нашої нації. І разом із старшим поколінням, нове — чи
то Великої України, де не вгває й досі переслідування «петлю-
рівців», чи то українських земель сумежних, з нею, чи то емігра-
ції в Європі, в Америці, в Азії, — всі українці перейняли одним
почуттям патріотизму, для-якого кордони і віддаль тисячів кіло-
метрів не є перешкодою. То є поступ українського патріотизму.

Так само і совість українська зробила великий поступ.
Совість, це те підсвідоме, що часом не вкладається в рямці ра-
ціонального мислення, це той внутрішній двигун, що примушує
людину дотримувати певні чесноти й правила моралі, що контро-
лює поведіння, — ця національна совість сьогодні зв'язує
всіх українців розвитком думки й розвитком патріотизму, вона
винищує лихого пам'яти «отаманів» і притягає окремих одиниць
під єдине керівництво, вона, ця національна совість, проступає
в тому масовому шануванні наших традицій, у тім респекті перед
пам'яттю вождів нашої Нації, перед пам'яттю полеглих у бороть-
бі, перед нашими бойовими прапорами, вона н а к а з у є вико-
нувати ті обов'язки, які накладає на нас сучасна доба.

Це вона, ця совість українська, розвинула культ світлої пам'яті
Симона Петлюри, вождя України ХХ-го століття, ця совість
підносить авторитет того Уряду, що перейняв тяжку й відповідаль-
ну спадщину по Ньому, ця совість підогріває молодечий запал
наступного покоління.

Так виросла й розвинулася українська совість. Але зріст і
розвиток цієї національної совісті ставить нас перед завданнями
значно тяжчими і значно відповідальнішими, ніж то було двадцять
літ.

Сьогодні вже мало лишень участі у зборах та маніфестаціях, присутності на молебнях і панахидах, — треба сьогодні активного чину й активної поготівлі до служення Ідеї Державности в повному розумінні цього слова!

Сьогодні вже мало — складати й підписувати протести проти поневолення нашої нації, — це ознака кволости думки, що вже, на щастя, в нас минула, — сьогодні потрібно бути готовим до заклатої боротьби, в якій все треба передбачати, в якій все можливе, навіть страта життя, але з якої побідниками мусимо вийти і вийдемо ми — українці !

Сьогодні мало — мати запал і найдинамічніший ентузіазм, чи екзальтоване піднесення під час урочистих публічних обіцянок із сльозами на очах від зворушення; сьогодні ця національна совість вимагатиме спокійної й продуманої самопоświęти, свідомої жертвености й відданости тій дисципліні, яка коріння свої має в минулій збройній боротьбі і яка всіх, — і старих, і молодих, — гуртує навколо бойових наших прапорів.

Сьогодні, а тим більше завтра, ця національна українська совість робить яскравішими слова маршала Фоша про те, що хоробрим є не той, хто в запалі, в нервовому піднесенні кидається на ворожі шанці, а той, хто є дисциплінованим і дорого своє життя продає.

Такий могутній розвиток української національної совісті.

І нам, сучасникам, що вже чуємо за своєю спиною нове покління, жадне на чин і з вогнем перемоги, українське сьогодні видається щасливим, бо маємо одчуття спільноти національної, спільноти ідейної, спільноти чину й дії.

А міжнародне життя одкриває перед нами завісу майбутнього. Сьогодні міжнародне життя характеризується несталістю й провізоричністю, вже пережили себе й струхлявіли основи повсенної будови, з якої нас було в 1918-1919 році виключено. Це міжнародне сьогодні робить все читкіше й ближче факт повторення подій 1917 року на території України, а це повторення повинно знайти нас мобілізованими, організованими, об'єднаними, готовими до несення обов'язків, повторюємо, тяжких і відповідальних.

І ми віримо, що українське завтра знайде не мале, а велике й сильне покоління перед собою, що матиме перед собою величню й почесну місію — затвердження Держави Української.

М. Ковальський

**Чи в день свята Української Державности склали ви пожертву
на Музей Визвольної Боротьби України в Празі ?**

П'ЯТА РІЧНИЦЯ НАЦІОНАЛ-СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

(Від власного спеціального кореспондента з Німеччини)

I

П'ять років тому, 30-го січня, після бурхливого й рішучого в німецькій політиці року 1932, провідник націонал-соціалістичного руху Адольф Гітлер був покликаний на становище канцлера Німецької держави. Того дня сталося народження 3-ої Німецької Імперії, розпочалася нова сторінка в житті німецької нації: ера націонал-соціалізму. Увечері того-ж дня в Берліні відбулася грандіозна й зворушлива маніфестація, що створила традицію на майбутнє. Стотисячні маси прихильників молодого руху, що перебрав у свої руки керування державою, зібралися з усіх закутків столиці та відрухово, без жадного наказу згори, розпочали триумфальний похід в напрямку вулиці Вільгельма, де знаходилися осідки президента держави та нового канцлера. По-над мільйон чоловіків і жінок з бурхливими окликами непогамованого почуття радощів промаршували вулицею Вільгельма. Батьки несли на руках малих дітей і високо підносили їх до гори, проходячи повз вікна президента Гінденбурга та Фюрера Гітлера.

Від того часу що-року святкує нова Німеччина традиційний день «перебрання влади» Адольфом Гітлером. Але тепер це свято має трохи инший характер, ніж відрухова маніфестація року 1933. Тоді активні борці й прихильники націонал-соціалізму ентузіастично вітали перемогу свого Вождя та прирікали йому дальшу відданість, попертя в праці над керуванням державою. Тепер увесь нарід німецький висловлює вячність і вірність Адольфові Гітлерові, що з провідника націонал-соціалістичного руху став загально признаним провідником цілої німецької нації та керманичем третьої Німеччини.

Дійсно, коли п'ять років тому частина німецького народу ставилася може скептично, а то й вороже до нової влади, то дуже швидко після того 99 відсотків усього населення Німеччини стало по боці Фюрера, як це видно з численних проявів масової всенародної солідарности, з цілковитого зникнення всякої опозиції та врешті з багатьох всенародніх голосувань. Сьогодні не чути в Німеччині про класову боротьбу та ворожнечу партій, і цілий нарід під твердою та дбайливою рукою Фюрера виявляє найбільшу єдність та дисциплінованість. І в цьому немає нічого дивного! Бо провідники націонал-соціалізму не давали на вітер обіцянок, але відразу по одержанні влади приступили до здійснення свого справді гігантського програму. В Німеччині відбулася, а подекуди і ще відбувається справжня революція. Буде: - ся цілком нове життя, створюється новий світогляд, різні життєві проблеми дістають оригінальне і подиву гідне розв'язання.

Міністр Гебельс у своїй промові до німецької молоді цього 30-го січня говорив про чин націонал-соціалізму такими словами: «Все те, що тоді видавалося нам сном і далекою мрією, сталося таки дійсністю: об'єднати німецький народ, його державу зробити знову сильною й потужною, відновити його честь, збільшити славу й пошану до нього, ввести знову націю, як велику силу, в коло інших націй, дати народові хліб і працю, укріпити життя держави на соціальній справедливості, піклуватися про те, щоб Німеччина стала кращою, а її громадяне щасливішими». Все це виконувала і виконує нова Німеччина. Перекреслення покривджуючого Версальського договору й створення збройної сили відновили, так би мовити, незалежність Німеччини й наповнили душі німецьких громадян невимовною національною гордістю та почуттям самопошани, і принижена честь нації знову була високо піднесена Адольфом Гітлером. Цілий ряд щасливих пошунів в господарчій та допомогівій ділянках знищили лихо безробіття й поклали підвалини до економічного добробуту народних мас. Але насамперед створено новий, бадьорий, бойовничий і експансивний світогляд, відновлено віру нації в саму себе, в свої сили. І тому сьогодні сотні тисяч німецьких чоловіків і жінок добровільно і без всякої оплати, з радістю віддають свою працю для поліпшення різних соціальних уряджень. Тому ціла німецька нація віддається сьогодні вибухло-творчій праці та вперто йде наперед до нових здобутків, обдаровуючи відданістю й послухом свого Вождя Адольфа Гітлера.

За п'ять років свого панування, націонал-соціалізм може похвалитися справді подиву гідними здобутками в найрізноманітніших ділянках національно-державного життя. Сюди належать виховання молоді, організація «фронту праці», опіка над рільництвом, перебудова міст, грандіозне будівництво, соціальне забезпечення, опіка над матерями й немовлятами і т. д. Для przeprowadження всіх цих грандіозних завдань створено багато спеціальних інституцій, які оригінальним підходом до розв'язання різних проблем та новими рішучими методами праці дали надзвичайно позитивні результати, що викликають здивування чужинців та зрозумілу гордість членів німецької нації.

Нааявність цих колосальних здобутків і пояснює ту вродистість та бурхливий ентузіазм, з якими німецька нація святкувала 5-ту річницю націонал-соціалістичної революції. Залишаючи до наступних кореспонденцій обговорення деяких соціальне-економічних здобутків 3-ої Німеччини, переходимо тепер до опису свята 30-го січня, що його святкували всі німецькі патріоти, в межах своєї держави, чи розкидані по світу. Проте зрозумілим є, що найвеличніше виглядало воно в столиці третьої Німецької Імперії, де перебуває її Фюрер і найближчі його співробітники.

Микола Лівницький

(Далі буде)

Чим більші справи, тим більше труднощів вони спотикають по дорозі до їх залагодження. І не все є воля до поборення тих труднощів, коли вони великі і з д а ю т ь с я часом не до поборення тими засобами, які є до розпорядження. І не все є бажання хотіти ставити трудні завдання до виконання, хотіти із твердою впевненістю, витривалістю зробити найбільше зусилля для досягнення вислуду, більшого над пересічний, неможливого для слабих, недбайливих і відсталих.

І кожна більша справа, яку такі потім спромоглися доклати наша еміграція на чужині, кожна така справа викликала в своїх початках участини наших людей якусь невіру в свої сили, часом страх перед перебільшеними труднощами завдання, недооцінення своїх сил і спроможностей при належному напруженні енергії. Як пишаємося сьогодні всі ми, українці, і не лише на еміграції, наприклад, Українською Господарською Академією в Подєбрадах, що вже зробила свою історичну службу українському народові. Але колись історик нашої еміграції відмітить і те, як ту Академію закладалося; як, не дивлячись на всю очевидність її потреби й тих користей, яких од неї треба було сподіватися, роздавалися голоси про те, що Академію відкривати не треба, бо не маємо на те потрібних сил, не будемо мати студентів, скінчиться та справа національним скандалом і так далі. А сьогодні, коли Подєбрадська Академія це одна з гордоців, — на жаль, минулих, — праці, доклатаної нами на чужині, хто сьогодні з тих слабодухів, що не вірили в успіх, не соромиться своєї відсталости, нездібности думати ширшими категоріями, нездібности хотіти великого, боротися за нього і його досягати?

Приходять на думку ці спогади тепер, коли в українській еміграційній світі кинуте думку про засновання на чужині Українського Банку, тоб-то своєї господарчої бази, своєї власної матеріальної сили, при допомозі якої цілу масу наших теперішніх труднощів в житті на чужині ми переборювали б, навіть не зауважуючи їх, при допомозі якої багато те-ж із великих труднощів, які зараз цілком не до переборення, ми, хоч і з певним напруженням, все-ж могли б подолати.

І коли абстрагувати від зазначеної вище вдачі певної частини наших людей, що стоять часто на перешкоді до реалізації багатьох корисних починань, то ніби існують усі можливості для засновання нами свого банку: — еміграція наша численна і в де-яких країнах в масі своїй не але забезпечена працею, має багато організацій, є навіть заможніші або й просто багаті люди. Але як разом з тим розповсюджена думка: ми нічого зробити не зможемо, нас на те не стане, ми бідні.

А одна висока установа навіть ухвалила була перед тим, як сказати свою думку в тій справі, — зробити обслідування

української еміграції для з'ясування питання, чи можлива це річ.

І як завжди в подібних випадках, на початку приходять із зрозумінням справи, з готовністю допомогти лише окремі одиниці як з поодиноких осіб, так і з організацій. Ці одиниці показують приклад, пробивають інерцію байдужих, захоплюють інших. І дуже поволі, а все-ж справа, яка є доброю, потрібною, і корисною, просувається наперед. І радіти треба, коли появились ці перші, хоч їх і не багато, бо вони самі собою уже значать, що ідея приймається. Коли це до того визначні особи й організації, то це ще й те значить, що слідом за ними прийде і маса, яка у нас є прекрасним матеріалом для самого різнохарактерного будівництва, коли вже перейдено опір тих, що належать до розряду якихось засадничих противників всякої сміливішої думки, всякого більшого напруження.

Кільки місяців пройшло з того часу, як поновно в нашій еміграції піднято думку про засновання банку. І Господарча Рада, що веде ту справу і що із своїми закликами звертається до всіх єм і г р а ц і ї, збрала вже й перших пару тисяч франків на основний капітал. Крім самих членів Господарчої Ради, — що зробили внески до основного капіталу, щоб підкрипити свої слова і чином, — записались на уділи Банку і внесли на них гроші готівкою: пані Отаманова О. Петлюрова, пан В. Прокопович та панове Сопільник і Йосипишин, а з організацій — Українська Громада в Греноблі та Генеральна Рада Союзу Українських Емігрантських Організацій у Франції.

Характерно, що всі гроші поступили тільки із Франції. Наша еміграція інших країнах уважає, що ця справа її не обходить? Наші центральні організації розкиданої світами української еміграції, ті організації, що опікуються еміграцією, знаходять, що не треба приступати до спільної будови спільної більшшої матеріальної бази? Чи може за щоденними турботами не звернулося на цю справу належної уваги, а саму справу все-ж наші земляки доцінюють і розуміють?

Відповіді на ці питання тепер ще не можна дати. Та й не треба спішитися робити якісь висновки одразу. Нам, певно, на все потрібен більший час. Еміграція наша в своїй масі здорова, сильна і вперта, хоч і повільна. І тому не тільки хочеться вірити, а думається, що не можна не вірити, що з часом, в міру того, як думка про засновання банку буде все глибше в маси еміграції входити, вона все більше буде разом з тим знаходити прихильників, і нарешті втілиться в реальну дійсність.

У нас часом проявляється велика хиба недостатнього розуміння загальних інтересів цілої еміграції. Кожна її частина більше турбується про саму себе, забуваючи іноді при тому, що разом з тим є національним імперативом не занедбувати те-ж й інтереси дальшого, ширшого об'єднання. Це цілковита помилка, коли якась місцева організація або й об'єднання таких організацій у цілій країні в господарських своїх розрахунках

займається виключно своїми місцевими інтересами і не стремить до одночасного зпричинення розвитку справи у всеміграційному порядку.

Але початок — це вже велика частина діла. А початок зроблено і навіть зібрано перші внески, які нікому не віддаються, не жертвуються, на які заховується власність, які при більшій кількості можуть служити нам самим велику службу і в наших руках будуть являтися великою силою, і силою нашою власною.

Семен Нечай

З МІЖНАРОДНЬОГО ЖИТТЯ

— Д о с и т у а ц і ї

В Європі немає заспокоєння, нова державна рівновага в ній не встановлена і хто знає, коли та як до того прийде, хоч вона для європейських народів потрібна, як хліб і вода. По дорозі до тої рівноваги цілий час встають різного роду перешкоди, які що час, то далі одкладають саму можливість пересправ про неї. Перешкоди ці відомі всім. Щоб не заходити далеко в минуле, згадаємо лише такі з них ближчі, як Етіопія та Іспанія, впливи на Червоному та Середземному морях і на арабських землях, середньо-європейські та подунайські справи, японська експанзія на азійський суходіл.

Усі ці проблеми дуже складні й важливі, навіть з часті життєві для певних держав, але всі вони за доброю волею противників могли б бути як слід продискутовані та вирішені, принаймні, на довший час, із вигодами для всіх сторін. Могли б, — коли б по-за ними, серед них і над ними не було ще однієї проблеми, яка кидає свою зловісну тінь на всі інші, перешкоджає по доброму взятись за них. Говоримо про європейський схід, про отой чужерідний для європейського людства совітський союз, що кров'ю й залізом панує там над поневоленими народами, над завойованими державами. Доки він ще існує, доки його представники мають право руху й чину серед цивілізованих народів, доти не буде спокою й замирення в Європі, не будуть вирішені її проблеми, не буде встановлено, скільки будь тривалої рівноваги, хоч би й як про це дбала європейська дипломатія.

Докази тому повними руками можна черпати і в минулих, і в сучасних справах Європи. Руки совітські стирчали й стирчать наявно для всіх у вказаних вище перешкодах. Їх добре видно в арабських землях, в Іспанії, зчасти в Середній Європі, особливо в Женеві. І не можна сказати, щоб європейська дипломатія того не розуміла. Розуміння прийшло що-правда не зразу, але таки прийшло. Провокаційна роль совітів в іспанських справах, їх розперезана поведінка в Женеві відкрили очі кожному. Од Москви стала одхилатися навіть та частина європейської політичної опінії, яка до того часу була їй сприятлива, і в Європі почала була накреслюватись повна ізоляція совітського союзу — політична і дипломатична. В Женеві тов. Літвінов втратив силу й його пропозиції автоматично завалялись, в Лондонському комітеті почали вирішувати всі справи без совітів і проти них; одхилились од них навіть у Парижі, і то так, що там, у Москві, стали гостро огризатися, пропонуєючи французам недвозначні

офіційні запитання про те, чи ще існує франко-совітський пакт, чи вже його треба вважати анульованим.

Здавалося, що в Європі встає здорова думка, а саме — виключити ССРСР, як не європейську державу, з обігу європейських справ, згодитися між собою без Москви, а може й проти неї, встановити свою рівновагу, а ті чи інші взаємини з совітами скласти вже пізніше по потребі і згідно з обставинами. Думка ця на сьогодні, коли не запала, то в кожному разі припинила свій розвиток і причини тому, як здається, лежать в японській експансії на азійському суходолі. Не стільки мабуть в самій експансії, бо це явище не нове і не несподіване, а в тому факті, що японський чин в Китаю прибрав великого розміру, тако-ж що став він уже безпосереднє загрожувати всі інтереси англійські та американські, сконцентровані в Китаю та на Тихому Океані, що для європейських держав на майбутнє стала під загрозу взагалі сама можливість утримати в Азії свої колоніальні володіння. Підтримана в Європі Германією та Італією, Японія неначе-то зрештою зважилася на те, щоб вступити в боротьбу із-за Азії з найсильнішими морськими державами світу — Англією та Сполученими Штатами, а по дорозі й з Францією. Доказом тому, мовляв, являється й потоплення японцями американської канонерки на Ян-Це-Кіангу, і обстріл там-же англійського військового корабля, численні сутички англійців та американських людей з японськими військовими і т. ін.

Виглядає воно назверх справді, ніби дуже загрозово, але до якоїсь одкритої збройної боротьби японо-англо-американської мабуть ще таки дуже далеко. По-перше, всі вказані вище неприємні інциденти вже залагоджені, а по-друге, що головніше, великий розмах японського чину на півдні Китаю — чи не є повторенням того, що вже там було року 1932. А саме: голосні бої під Шанхаєм були лише ширмою, що за нею робилося в іншому місці не розголошене реальне діло, тоб-то утворення Манджурії. Може так воно піде й зараз: на півдні беруть Нанкін, бомбардують Кантон, а на півночі — творять нову державу, що ще свого імені не дістала. В пресі ще й инший згогад, а саме, що кращі свої війська Японія послала не на південь, а на далеку північ, на кордони ССРСР, конфлікт з яким має ніби бути логічним продовженням чи закінченням боїв на китайському півдні.

Так воно, чи ні, — будемо знати пізніше. На сьогодні-ж для нас цікаве те, що Москва зробила спробу використати це становище на азійському сході на свою користь у Європі, аби себе, принаймні тут, підсилити й забезпечити. В англійській пресі з'явилося повідомлення, що совітська дипломатія виробила такий план московського співробітництва з Європою, ближче — з Англією. Совіти, мовляв, що мають зараз на Далекому Сході могутню сухоподільну армію, сотні аеропланів та сто підводних човнів, беруть на себе обов'язок збройною силою припинити японську експансію в Китаю, а Англія та близькі їй держави за це мають совітам заручити повну безпечність їх західних кордонів у Європі.

Які та в який спосіб велися дипломатичні пересправи що-до цього, досі ще не відомо. Але відгуки на це вже є. Перший з них, це той, що тов. Літвінов, який не хотів був їхати до Женеви, в Лігу Націй таки з'явився. Під його, як кажуть, впливом китайський представник, що хотів був мовчати цілий час, поставив питання про санкції та допомогу Китаєві на загальних зборах Ліги. Цей крок не дав якихось результатів, бо Ліга од усього ухилилася і нагадала лише сама собі ту свою теоретичну постанову, що була вже нею зроблена кілька місяців тому з цього приводу. Другий відгомін далеко цікавіший. Він складається з того, що японська політична опінія, що й провід дають офіційні кола, припинила різкі до того полярні з Англією, а натомість всю силу свого патосу звернула на совіти, готуючи населення й армію до близької війни з ССРСР.

Чи дійде до неї таки й коли? Люди з Далекого Сходу Азії пинуть до нас у Європу, що неминуче дійде. І що станеться це вже скоро.

Observer

Д А Т К И

на уфундування нараменного ланцюга до клейноду Гетьмана Івана Мазепи
— знаку гідности Голови Української Держави

З Чехословаччини

Республікансько-Демократичний Клуб 100 кор. ч.
Об'єднання Українських Організацій в ЧСР 100 кор. ч.

З Бельгії

Т-во «Незалежна Україна» в Брюсселі франк. 100 —
Інж. Ю. Яковлів 30 —
І. Косець 10 —

З Франції

Інж. С. Нечай 25 —

Українська Бібліотека ім. С. Петлюри в Парижі

й читальня при ній (41, rue de la Tour d'Auvergne, Paris 9) .
відкрита в середу й четвер — 6-9 г., суботу — 4-8 і в неділю — 2-6

При Бібліотеці Музей С. Петлюри

В читальні 90 органів преси — журналів, газет, бюлетенів з
ріжних країн, де живуть українці.

Книжки видаються додому. За читання 5 фр. у місяць (за одну
книгу) і 25 фр. безпеки.

Коштом читача висилаються книги тако-ж і на провінцію.

Н А К Л А Д О М

РЕВІЗІЙНОГО СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КООПЕРАТИВ

у Львові появилися і є до набуття такі видання:

	зол.
Ш. Жід. — «Програма кооперативізму».....	2.—
К. Коберський і В. Левицький. — «Ідеологія кооперативізму» (Вибір з кооперативного писменства)	2.—
Д. Рессель. — «Кооперація і національні завдання».....	1.50
К. Коберський. — «Планове господарство»	0.50
М. Туган-Барановський. — «Кооперація, її суспільно-економічна природа і мета»	2.—
О. Луцький. — «Кооперативні проблеми»	1.—

Адреса для замовлень :

Ревізійний Союз Українських Кооператив

Львів, вул. Техніцька, 1. Чековеkonto в П. К. О. ч. 503.929.

ХРОНІКА

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕМІГРАЦІЇ

У Франції

— Академія пам'яті «359» в Крезо. 12 грудня мин. року Українська Громада в Крезо разом з Вільно-Козакою Станицею влаштувала спільне свято-академію, присвячену пам'яті 359 героїв, що полягли смертю хоробрих під Базаром.

По відкритті свята головою Громади, змістовний реферат, присвячений Базарові, прочитав п. Козловський, а отаман козакої станиці Білов виголосив відповідну промову. Пам'ять 359 українських героїв збори вшанували вставанням і хвилиною мовчання, після чого мішаний хор заспівав «Ще не вмерла Україна», а українські діти й діти козаків виступали з декламаціями.

По закінченні української програми свята отаман Білов виступив з докладом з приводу 10-ої річниці виходу в світ журналу Вільного Козацтва. По закінченні докладу хор заспівав гімни Дону й Кубані та «Ми гайдамаки».

Й. Троян

— Українська ялинка в Греноблі. В неділю, 2 січня с. р., о год. 3-ій по обіді відбулася в одному кафе в Греноблі ялинка, влаштована Українською Громадою для дітей української колонії Гренобля та околиць.

Перед початком ялинки дітей було зібрано в сусідній салі, де їх було погощено навою з тісточками. Коли ялинку було відповідно приготовлено, двері розчинилися і вони її побачили, разом з Дідом-Морозом, у всій красі.

Ялинка горіла вогнем свічок і бенгальськими вогнями і справляло це приємну несподіванку не лише для очей дітей, а й для дорослих. За хвилину з-за шпирми залунала колядка «Добрий вечір тобі, господарю». Хор під орудою п. Червонецького, на чолі з Дідом-Морозом, навантаженим мішком з подарунками для дітей, підійшов потім до ялинки. Колядки йшли одна за другою, поки горіли свічки. А потім Дід-Мороз обдарував дітей дарунками та горбинками з солодощами, розмовляючи з кожною дитиною на різні цікаві теми.

Після роздачі дарунків діти співали і декламували, потішаючи тим батьків і гостей, які нагороджували дітей оплесками та похвалою. Далі йшла забава, під час якої грала струнна оркестра при Громаді. Танцювали як діти, так і дорослі.

Ялинка пройшла дуже мило й справила приємне враження.

— Українська ялинка в Оден-ле-Тіші. Заходами школи та українських організацій Оден-ле-Тіша й околиць, в неділю, 2 січня с. р., було влаштовано в одному кафе ялинку для дітей української колонії.

Дитячий хор української колонії виконав на цьому святі декілька колядок, як рівно-ж і кілька пластових пісень. Після співів діти — учні української школи — виступали з декламаціями, при чому особливо відзначилися: Катерина Медель, Алла Упиренко та Юрко Суський.

Дуже добре було поставлено і добре проведено дитячу п'єску в трьох частинах — «Святий Миколай». Особливо добре свої ролі виконали у цій п'єсі — Софія Шмундій, Алла Упиренко, Катерина Медель, Євген Ковчак і Юрко Суський. Святого Миколая бездоганно представив п. Кузь, навчитель школи.

Щира подяка належиться дітям за їх старання по влаштуванню такого гарного свята, як і п. навчителеві Кузеві за ту працю, яку він з невсипучою енергією віддає для ведення школи. Сердечна подяка і п. Сидоренкові за допомогу у веденні співів, та пані Любові Дідок за вдале підібрання подарунків для дітей, що їх було дітям роздано по закінченні вистави.

Після ялинки, коло 11 год. вечера, розпочалася забава і для дорослих.

Крім великого задоволення для дітей і дорослих, ялинка принесла ще й 60 франків на школу.

В Югославії

— Українська вистава. В новому свосму помешканні Українська Громада в Білгороді влаштувала власну сцену для театральних вистав. З огляду на брак місця сцену влаштовано невелику, що надається одначе добре для вистав одноактів. Артистичні-ж сили Громади дозволяють виставляти і більші п'єси, і 18 минулого грудня було виставлено комедію І. Карпенка-Карого «Мартин Боруля».

Уміла режисура та мистецьке виконання ролі Мартина Борулі п. проф. М. Чубинським спричинились до того, що навіть і на малій, непристосованій сцені вистава пройшла з великим успіхом. Пан П. Волошин в ролі Омелька виявив не аби які артистичні здібності і дав бездоганну гру. Інші ролі було те-ж добре виконано паніями О. Волошиноюю і Т. Дніпровою та пп. М. Задорожнім, С. Заполенком, М. Рігичьким, В. Рибальським, Й. Прокіпюком та М. Хляченком.

Так як пала маля Громади не дала можливості всім бажаним подивитись на п'єсу, Громада вирішила в скорому часі її повторити.

Бібліографія

— Нова пластова листівка для відзначення двадцятих роковин з дня проголошення Української Держави.

Товариство «Український Пласт» у Празі принесло не лише пластунам, а й цілому українському громадянству цінний подарунок на двадцятиліття дня 22 Січня виданням спеціальної пластової листівки праці відомого й талановитого українського графіка, різбяря й маляра проф. Василя Масютина.

Листівка представляє собою гетьмана Богдана Хмельницького, що являється пластунові й простягає до нього прапор з тризубом. Зроблено листівки окремо сині й жовті.

На листівці зазначено те ж дати: 22. І. 1918 — 22. І. 1938.

Художнє виконання, характер військовості цієї пластової листівки, вибір річниць історичної події для її випущення в світ—збуджують інтерес до листівки у всіх колах нашого громадянства і чути вже про другий наряд, так як не тільки українська молодь, а й багато дорослих українських громадян набуває її собі у двадцяті роковини проголошення незалежності.

Румунська преса про українську справу

Поважний румунський щоденник «Курентул», який в грудні місяці минулого року надрукував велику статтю-інтерв'ю з п. проф. К. Мацієвичем, назвавши її: «Українська проблема є проблемою міжнародньою», в числі від 18-го січня с. р. містить телеграму під заголовком: «Українська проблема в совітському союзі».

Телеграма ця присвячена промові голови Української Парламентарної Репрезентації та віце-маршалка польського союму п. Василя Мудрого, яку він виголосив у засіданні комісії закордонних справ союму під час дискусії над експозе міністра закордонних справ п. Бека.

Т р и з у б

тижневик політики, культури, громадського життя та мистецтва, заснований р. 1925 Симоном Петлюрою, виходить в 1938 році по-старому з доповненим складом співробітників, новими видатними літературними силами

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА 1938 РІК

У Франції на рік — 80 фр., на півроку — 40 фр., на три місяці — 20 фр.
на один місяць — 10 фр.

	1 рік	½ року	3 місяці	1 міс.	Окр. чис.
ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА	100 к. ч.	50 к. ч.	25 к. ч.	13 к. ч.	3,5 к. ч.
ПОЛЬЩА	22 зол.	11 зол.	5,5 зол.	2 зол.	0,60 зол.
РУМУНІЯ	550 леїв	300 леїв	150 леїв	50 леїв	25 леїв
НІМЕЧЧИНА	13 мар.	6,5 мар.	3,5 мар.	2,5 мар.	0,75 мар.
СПОЛ. ШТАТИ П. А.	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
КАНАДА	3,5 дол.	2 дол.	1,5 дол.	0,75 дол.	0,15 дол.
БЕЛЬГІЯ	25 бельг.	13 бельг.	7 бельг.	2,25 бельг.	0,75 б.
БОЛГАРІЯ	250 лев	150 лев	60 лев	25 лев	6,50 лев
ЮГОСЛАВІЯ	140 дин.	70 дин.	35 дин.	12 дин.	3 дин.

В Парижі набувати в книгарні «Maison du Livre», 9, rue de l'Eperon, Paris 6.

Н О В І П Л А С Т О В І Л И С Т І В К И

видає Т-вом «Український Пласт» у Празі, роботи проф. В. Масютина на відзначення двадцятої річниці проголошення Української Державности Ці мистецькі листівки двох кольорів — сині й жовті — представляють собою Гетьмана Богдана Хмельницького, який передає пластунові прапор з українським тризубом.

Набувати : в Чехословаччині в Т-ві «Український Пласт», Praha-Vinohrady, Chodská 16;

у Франції — 248, rue St.-Jacques, Paris 5, Conseil Général des Associations Ukrainiennes.

ЛІТЕРАТУРНА НАГОРОДА ЗА 1937 р.

Юрій Косач

	франк.
Клубок Аріядни — новелі	15.—
Тринадцята Чота — новелі	10.—
Чарівна Україна — новелі	20.—
Чад — повість з життя паризьких українців	16.—

Книги мають мистецькі окладинки роботи П. Ковжуна і В. Перебийноса та видані в найкращих видавництвах — «Діла» й «Дзвонів».

Замовлення можна слати на адресу : Madame H. Koval, 4, Place Violet, Paris XV.

Редакція і адміністрація : 41, rue de La Tour d'Auvergne. Paris 9
Для переказів у Франції : «Le Trident», chèque postal 898.50, Paris.
Редагує — Комітет

Адміністратор : Іл. Косенко

Le Gérant : M-me Perdrizet

Imprimerie L. BERESNIAK. 12, Rue Lagrange. Paris (5).